

ІННОВАЦІЙНЕ ВІДТВОРЕННЯ ЯК ЦІЛЬ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансування поточних потреб підприємства тісно пов'язане із поняттям відтворення. Складні економічні умови, які виникають як наслідок соціально-економічних криз потребують від підприємства додаткових управлінських заходів, у тому числі зміна акцентів при інвестуванні коштів. Зокрема, для відновлення економіки держави в цілому та діяльності окремих підприємств доцільно розглядати поняття «інноваційного відтворення». У роботі [1] автори виділяють три форми інвестиційної діяльності:

1) просте відтворення – інвестування здійснюється на закупівлю запчастин, капітальний ремонт обладнання, закупівлю матеріальних ресурсів – тобто, підтримку нормальної виробничої діяльності;

2) розширене відтворення – за допомогою різних джерел інвестування створюються нові виробництва, розширюється асортимент продукції підприємства, модернізацію існуючого обладнання;

3) інтенсивне інноваційне відтворення – інвестиційне забезпечення наукових досліджень і розробок і на цій основі створення та розвиток новітніх технологій, високотехнологічного виробництва, впровадження передових ідей та комерціалізація інновацій з подальшим переходом до нового технологічного устрою [1].

Такий поділ ґрунтується на класифікації об'єктів інвестування і демонструє, на нашу думку, сутність взаємозв'язку між інноваційною та інвестиційною діяльністю. При простому відтворенні відбувається фінансування поточної діяльності підприємства, що не пов'язано із інноваційною діяльністю. Розширене ж відтворення передбачає фінансування заходів, які орієнтуються на формування нових продуктів. У цьому випадку залежно від рівня новизни основних п'яти елементів (продукт, технології, положення підприємства всередині галузі, ринок

або галузь) відбуватиметься взаємодія між інноваційною та інвестиційною діяльністю. При інтенсивному відтворенні на провідну роль виходить інноваційна діяльність, а інвестування зорієнтоване на результати інноваційної діяльності. Важливо зауважити, що використовуване у законодавстві визначення інноваційності підприємств базується на вагомості інноваційної діяльності у господарській діяльності підприємств в цілому. Адже, за таким підходом, на нашу думку, до інноваційних підприємств відносять суб'єктів господарювання, які у своєму розвитку орієнтуються на інноваційне відтворення.

Забезпечення фінансування інноваційного відтворення вимагає від підприємств поєднання різноманітних джерел. Способи та принципові підходи до фінансування об'єднують поняттям «методи інвестування» та розмежовують п'ять основних методів інвестування окремих інвестиційних програм та інвестиційних проектів підприємств: повне самофінансування; акціонування; кредитування; лізинг і селенг; комбінування всіх методів [1].

Інтегрованість інноваційної та інвестиційної діяльності в управлінні, що має на меті забезпечення інноваційного відтворення є, на нашу думку, теоретичною підставою для формування поняття «інноваційно-інвестиційний розвиток», під яким розуміють процес отримання технічного, соціально-економічного, організаційного та правового ефекту в усіх сферах діяльності підприємства з урахуванням можливості ризику при реалізації результатів наукової праці [2]. За іншим підходом «інноваційний тип розвитку підприємства», пропонують трактувати як спосіб економічного зростання, що заснований на регулярних та систематичних нововведеннях, спрямованих на суттєве покращення усіх аспектів діяльності господарської системи, періодичному перегрупуванні сил, що обумовлений чіткою логікою науково-технічного прогресу, цілями та завданнями розвитку цієї системи, здатністю використання певних ресурсних чинників при створенні інноваційної продукції та формування конкурентних переваг [3]. У вказаному визначенні акцентовано увагу на таких характеристиках інноваційної діяльності, як регулярність та систематичність нововведень. Окрім того, автор підкреслює необхідність покращення усіх аспектів господарської діяльності.

Інноваційне відтворення як ціль інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства базується на потенціалі підприємства. При цьому, на нашу думку, важливо говорити не лише про інноваційний або ж

інвестиційний потенціал, а саме як синергетичну характеристику підприємства, що формується із наявних та потенційних можливостей для здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності. Такий потенціал пропонуються розглядати як інтегральну сукупність взаємопов'язаних у певних соціально-економічних формах факторів [3]:

- потенційно можливих інноваційно-інвестиційних ресурсів, що за певних реальних чинників внутрішнього та зовнішнього середовища на певному часовому проміжку можуть залучатися промисловим підприємством;

- реальних ресурсів;

- готовності та здатності підприємства освоїти та ефективно використати ці ресурси та можливості для досягнення стратегічної мети своєї діяльності.

Із вищеперерахованими поняттями потрібно розглядати також термін «інноваційне підприємництво», під яким пропонують розуміти особливий вид комерційної діяльності, метою якого є отримання прибутку шляхом створення і активного поширення інновацій в процесі господарської діяльності. На відміну від класичного, репродуктивного підприємництва інноваційне ґрунтується на пошуку нових шляхів розвитку діючого підприємства (нової продукції, технології, ринків, матеріалів, форм управління) або на створенні нового, інноваційно-орієнтованого підприємства [4].

У даному визначенні наголошується на комерційній складовій інноваційної діяльності. Створюючи і головне масштабуючи інновації підприємство виступає свого роду посередником між власне автором інновації та споживачами, якщо мова йде про продукт, роботу чи послугу. Рідше у якості інновації у інноваційному підприємстві може виступати форма організації, метод роботи чи технологія. Однак, інноваційне підприємство у цьому випадку може ґрунтуватися на консалтингових послугах, на виконанні робіт та наданні послуг, що базуються на використанні інновацій.

Таким чином, для відновлення економіки держави необхідно дотримуватися спрямованістю підприємств на інноваційно-інвестиційний курс розвитку, в основі якого є інноваційне відтворення як ключовий пріоритет.

Література:

1. Волощук В.Р., Волощук Ю.О., Іванишин О.В. Інвестування інноваційного розвитку підприємств. *Інноваційна економіка*. 2020. № 3–4. С. 156–162.

2. Дем'яненко Т.І. Функції інноваційно-інвестиційного розвитку промислових підприємств. *Інтелект XXI*. 2018. № 2. С. 130–134.

3. Левицький В., Радинський С., Дячун О. Нормативно-правове забезпечення інноваційної та інвестиційної діяльності промислових підприємств України. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2022. Вип. 2 (27). С. 25–34. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2022/22lvoppu.pdf>

4. Повстин О.В., Гонтар З.Г. Напрями інноваційної стратегії розвитку та ефективного управління організацією. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/245/233/>